

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालय

56-57, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-110 058

प्राक्शास्त्री, प्रथमवर्ष (व्याकरणम्) - षष्ठपत्रम्
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - ..... विषयः - .....
अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम् कृक

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम् कृक

स्थानम् - .....

दिनाङ्कः - .....

प्राक्शास्त्री, प्रथमवर्ष (व्याकरणम्) - षष्ठपत्रम्

विषयः - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (आदितः पञ्चसन्ध्यन्तो भागः) - 100 अङ्काः ।

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति।
अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

अङ्काः 20 x 2 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note - This section contain twenty five questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. उरण् रपरः सूत्रे अण् प्रत्याहारे कति वर्णाः आयान्ति ?
2. सवर्णसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् किम् ?
3. संहितासंज्ञाविधायकम् सूत्रम् लेखनीयम् ।
4. नाज्झलौ सूत्रस्य अर्थो लेखनीयः ।
5. गुणसंज्ञा केन भवति ?
6. उपसर्गसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् किम् ?
7. इको गुणवृद्धी सूत्रस्य कोऽर्थः ?
8. शि सर्वनामस्थानम् सूत्रस्य अर्थं लिखन्तु ।
9. अनेकाल्शित्सर्वस्य सूत्रस्थशित् इत्यस्य उदाहरणं किम् ?
10. एङः पदान्तादति इत्यस्य कोऽर्थः ?
11. स्तोः श्रुना श्रुः सूत्रस्य उदाहरणम् किम् ?
12. जिह्वामूलीयोपध्मानीयौ कस्य स्थाने भवतः ?
13. उदात्तसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् किम् ?
14. आद्गुणः सूत्रस्य कोऽर्थः ?
15. ईदूदेद्विचनं प्रगृह्यम् सूत्रस्य उदाहरणम् प्रदर्शयत ।
16. स्थानेऽन्तरतमः सूत्रस्यार्थो लेखनीयः ।

17. टिसंज्ञा केन विधीयते ?
18. पदान्तमकारस्य केन सूत्रेण अनुस्वारो विधीयते ?
19. शार्ङ्गयः इत्यत्र केन चुत्वम् भवति ?
20. प्लुतप्रगृह्याः अचि नित्यम् सूत्रस्य कोऽर्थः ?
21. अ अ सूत्रस्य कोऽर्थः ?
22. गुणसन्धेः उदाहरणं किम् ?
23. एङि पररूपम् सूत्रेण किं क्रियते ?
24. गवेन्द्रः इत्यस्य सन्धिविच्छेदं कुरुत ?
25. ओमाडोश्च सूत्रस्य उदाहरणं प्रदर्शयत ।

खण्डः – ख

अङ्काः 5 x 8 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note - This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. एङःपदान्तादति सूत्रं यथाग्रन्थं स्पष्टयत ।
2. मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः सूत्रम् विवृणुत ।
3. वृद्धिसंज्ञाविधायकं सूत्रम् किम् ? सोदाहरणम् प्रतिपादयत।
4. अचः परस्मिन् पूर्वविधौ सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यात ।
5. स्तोः श्रुना श्रुः सूत्रम् सोदाहरणम् व्याख्यात ।
6. अकः सवर्णे दीर्घःसूत्रम् विवेचयत ।
7. यत्रानेकविधमान्तर्यं तत्र स्थानतः आन्तर्यं बलीयः इत्यस्य प्रयोजनम् निरूपयत ।
8. अहो ईशाः ,उपोषति ,दैत्यारिः , भो देवाः , पावकः , गव्यूतिः एषु चतुरः प्रयोगान् साधयत ।

खण्ड: - ग

अङ्का: 2 x 10 = 20

निर्देश: - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note - This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ सूत्रं सोदाहरणं यथाप्रसङ्गं व्याख्यात ।
2. मनोरथः , हरये , चिन्मयम् , उपाच्छति , हलीषा , वागीशः , प्राङ्ख् षष्ठः, अमी ईशाः एषु पञ्च प्रयोगान् साधयत ।
3. परनित्यान्तरङ्गापवादानामुत्तरोत्तरं बलीयः इति परिभाषाम् स्पष्टयत ।
4. सुगण्णीशः , रामश्शेते , गोऽग्रम् , शिवेहि , शिवो वन्द्यः , शम्भू राजते , शिवोऽर्च्यः, उपेडकीयति एषु पञ्च प्रयोगाः साधनीयाः ।

